

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО**

Факультет педагогічної та соціальної освіти
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи

О.А.Кузнецова

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЯ МІЖСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ**

Ступінь бакалавра

Для всіх спеціальностей

2021-2022 навчальний рік

Розробники: Бабаян Юлія Олександрівна – доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, к. психол. н., доцент (Бабаян Ю.О.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

Протокол № 10 від « 09. » 03. 2021 р.

Завідувач кафедри д.пед.н, професор Рогальська-Яблонська І.П.

9. 03. 2021 р.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Міжособистісні стосунки: поняття, види, механізми

Тема 1. Основні поняття психології міжособистісних стосунків

Спілкування, стосунки, навички спілкування. Класифікація міжособистісних стосунків. Механізми міжособистісних стосунків.

Тема 2. Психодіагностичні інструменти оцінки навичок спілкування

Методи психології. Спостереження. Опитування (бесіда, інтерв'ю, анкетування). Експеримент. Соціометрія. Архівний метод. Тестування. Проективний метод.

Кредит 2. Психологія спілкування

Тема 3. Спілкування та його засоби.

Сутність феномену спілкування. Функції спілкування. Види спілкування. Мова, або вербальні засоби комунікації. Невербальні засоби комунікації: кінетика, праксодика, екстра лінгвістика, такесика, проксемика. Визнання міміки і жестів.

Тема 4. Комунікативний бік спілкування

Розвиток невербальних навичок спілкування. Правила і техніки спілкування. Комунікативні бар'єри в спілкуванні.

Кредит 3. Закономірності сприйняття людей

Тема 5. Соціальне сприйняття і розуміння один одного

Поняття «соціальна перцепція». Стереотипізація як механізм соціальної перцепції. Механізми міжособистісного сприйняття (ідентифікація, соціально-психологічна рефлексія, емпатія). Інтерпретація причин поведінки іншої людини.

Кредит 4. Психологія взаємодії та міжособистісного впливу

Тема 6. Інтерації у спілкуванні

Проблема взаємодії людей у соціальній психології. Транзактний аналіз спілкування (Перлз, Берн). Типи взаємодії. Конфлікт та шляхи його розв'язання.

Тема 7. Психологічний вплив.

Види і механізми психологічного впливу. Засоби переконання. Типи маніпуляцій та стратегії захисту від них. Технологія відмови у проханні.

Кредит 5. Соціальні стосунки

Тема 1. Перешкоди спілкування і міжособистісних стосунків

Поняття психологічної близькості. Відхилення емоційного контакту. Синдром «емоційного холоду» в міжособистісних стосунках. Психологічний феномен «емоційного холоду»: самотність, міжособистісна залежність, страх психологічної інтимності. Поняття «особистісні кордони». Захист особистісних кордонів.

Тема 2. Психологія стосунків чоловіка і жінки

Стать у структурі індивідуальності. Статеві відмінності у психологічних якостях. Психологія чоловіка. Психологія жінки.

4. Структура навчальної дисципліни
Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усьо го	у тому числі				
		л	пр	лб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Міжособистісні стосунки: поняття, види, механізми						
Тема 1. Основні поняття психології міжособистісних стосунків	15	2	-			13
Тема 2. Психодіагностичні інструменти оцінки навичок спілкування	15	-	2			13
Разом за кредитом 1	30	2	2			26
Кредит 2. Психологія спілкування						
Тема 3. Спілкування та його засоби	15	2	2			12
Тема 4. Комунікативний бік спілкування	15		2			12
Разом за кредитом 2	30	2	4			24
Кредит 3. Закономірності сприйняття людей						
Тема 5. Соціальне сприйняття і розуміння один одного	30	2	2			26
Разом за кредитом 3	30	2	2			26
Кредит 4. Психологія взаємодії та міжособистісного впливу						
Тема 6. Інтерації у спілкуванні	15	2	2			12
Тема 7. Психологічний вплив	15		2			12
Разом за кредитом 4	30	2	4			24
Кредит 5. Соціальні стосунки						
Тема 8. Перешкоди спілкування і міжособистісних стосунків	15	2	2			12
Тема 9. Психологія стосунків чоловіка і жінки	15		2			12
Разом за кредитом 5	30	2	4			24
Усього годин						
	150	10	16			124

5. Теми лекційних занять
Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	<i>Кредит 1. Міжособистісні стосунки: поняття, види, механізми</i>	
1	Тема 1. Основні поняття психології міжособистісних стосунків	2
2	Тема 2. Психодіагностичні інструменти оцінки навичок спілкування	-
	<i>Кредит 2. Психологія спілкування</i>	
3	Тема 3. Спілкування та його засоби	2
4	Тема 4. Комунікативний бік спілкування	
	<i>Кредит 3. Закономірності сприйняття людей</i>	
5	Тема 5. Соціальне сприйняття і розуміння один одного	2
	<i>Кредит 4. Психологія взаємодії та міжособистісного впливу</i>	
6	Тема 6. Інтерації у спілкуванні	2
7	Тема 7. Психологічний вплив	

<i>Кредит 5. Соціальні стосунки</i>		
8	Тема 8. Перешкоди спілкування і міжособистісних стосунків	2
9	Тема 9. Психологія стосунків чоловіка і жінки	
	Разом:	10

6. Теми практичних занять Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Міжособистісні стосунки: поняття, види, механізми</i>		
1	Тема 1. Основні поняття психології міжособистісних стосунків	-
2	Тема 2. Психодіагностичні інструменти оцінки навичок спілкування	2
<i>Кредит 2. Психологія спілкування</i>		
3	Тема 3. Спілкування та його засоби	2
4	Тема 4. Комунікативний бік спілкування	2
<i>Кредит 3. Закономірності сприйняття людей</i>		
5	Тема 5. Соціальне сприйняття і розуміння один одного	2
<i>Кредит 4. Психологія взаємодії та міжособистісного впливу</i>		
6	Тема 6. Інтерації у спілкуванні	2
7	Тема 7. Психологічний вплив	2
<i>Кредит 5. Соціальні стосунки</i>		
8	Тема 8. Перешкоди спілкування і міжособистісних стосунків	2
9	Тема 9. Психологія стосунків чоловіка і жінки	2
	Разом:	16

7. Самостійна робота Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Міжособистісні стосунки: поняття, види, механізми</i>		
Тема 1	Інформаційне повідомлення: «Проективні методи у психології»	13
Тема 2	Перегляд відеороликів та їх аналіз	10
	Підготовка до тестування	3
<i>Кредит 2. Психологія спілкування</i>		
Тема 3	Доповідь: «Вербальні та невербальні засоби спілкування»	10
	Підготовка до тестування	2
Тема 4	Табулювання: «Комунікативні бар'єри в спілкуванні»	10
	Підготовка до тестування	2
<i>Кредит 3. Закономірності сприйняття людей</i>		
Тема 5.	План-конспект «Стратегії і помилки самопрезентації»	10
	Творче завдання: «Справляння враження на інших, самопрезентація»	10
	Тестування	6
<i>Кредит 4. Психологія взаємодії та міжособистісного впливу</i>		
Тема 6.	Презентація на тему: «Атракція, агресія, альтруїзм у людських відносинах»»	12
Тема 7.	Табулювання: «Типи маніпуляцій та стратегії захисту від них»	10

	Підготовка до тестування	2
<i>Кредит 5. Соціальні стосунки</i>		
Тема 8	Індивідуально-наукове дослідне завдання: підготовка проекту «Навички НЛП у спілкуванні»	6
	Підготовка до контрольної роботи № 1	2
Тема 9.	Індивідуально-наукове дослідне завдання: підготовка проекту «Навички НЛП у спілкуванні»	6
	Підготовка до контрольної роботи № 1	2
	Підготовка до колоквиуму	8
	Разом:	124

8. Індивідуальне науково - дослідне завдання

Основне завдання цього виду діяльності: Підготовка індивідуального завдання та його захист шляхом співбесіди забезпечить не лише поглиблення та деталізацію теоретичних знань, отриманих студентами на лекційних та практичних заняттях та в процесі їх самостійної роботи, але й прищеплення практичних умінь та навичок роботи обгрунтовані висновки.

Загальні вимоги до виконання індивідуального завдання:

- самостійність виконання;
- логічність і послідовність викладення матеріалу;
- повнота виконання завдання;
- обгрунтованість висновків;
- використання статистичної інформації та довідкової літератури;
- наявність конкретних пропозицій;
- якість оформлення;
- вміння захищати результати проведеного дослідження.

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, вміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу модуля.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється **відмінно**: вільне володіння науковою термінологією, легка орієнтація в тематиці дисципліни та міждисциплінарних зв'язках, творчо-пошуковий підхід під час відповідей із застосуванням позапредметних знань, наведення прикладів, порівняння і аналіз навчального матеріалу, системне бачення предмету.

Студенту виставляється **дуже добре**: добре знання матеріалу, незначні помилки і неточності у відповідях, швидке орієнтування при розв'язанні навчальних завдань, достатньо високий рівень загальної обізнаності з предмету та адаптивності при доборі потрібного матеріалу.

Студенту виставляється **добре**: володіння певним обсягом навчального матеріалу, здатність його аналізувати, використання на достатньому рівні знань та вмінь для формулювання висновків, несуттєві неточності у відповідях.

Студенту виставляється **достатньо**: задовільний рівень знань матеріалу, здатність його аналізувати під керівництвом викладача, розуміння окремих понять, суттєві неточності у відповідях.

Студенту виставляється мінімальний **задовільно**: поверхневе знання змісту тем з дисципліни, труднощі при використанні понятійного апарату, відсутність міцних логічних зв'язків і послідовності у розумінні навчального предмету, відповіді на додаткові запитання майже не розкривають значення і суті матеріалу.

Кількість балів у кінці **семестру** повинна складати від 250 до 500 балів (за 5 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 5 крд

Поточне тестування та самостійна робота										Контр ольна робота / Колок віум	Накопичувальні бали/ Сума
	Кредит 1		Кредит 2		Кредит 3	Кредит 4		Кредит 5			
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T6	T7		
Практичні заняття	20	20	20	20	20	20	20	20	20		500
Самостійн а робота (включно контрольні роботи)	40		40		40	40		20		КР 1 – 50	
					Тест- 20					Кол- 50	
Усього	80		80		80	80		80		100	500

Анотація

Навчальна дисципліна «Психологія міжособистісних стосунків» є теоретичною та практичною основою психологічної підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня. Для того щоб успішно вирішувати завдання, покладені на сучасних педагогів, вони повинні вірно будувати міжособистісні відносини, організовувати спільну практичну діяльність членів колективу, розвивати соціально-психологічний тип мислення.

Психологія міжособистісних стосунків досліджує особливості взаємозв'язків людини з різноманітними суб'єктами соціального середовища, допомагає їй глибше пізнати себе, своє соціальне оточення, ефективно взаємодіяти з ним. Знання основ побудови процесу спілкування та міжособистісної взаємодії в групі дозволить створювати оптимальний психологічний клімат в трудовому колективі, вдосконалювати взаємовідносини між учасниками освітнього процесу. Цілісність і науковість запропонованого курсу забезпечується розглядом основних закономірностей процесу спілкування, факторів успішної комунікації, основних законів соціальної перцепції, особливостей інтеракцій та знайомленням з ефективними прийомами спілкування вихователя та дітей різних вікових груп та їх батьками.

Розуміння особливостей взаємозв'язку особистості і суспільства, соціально-психологічних проблем соціалізації особистості, спілкування як феномену соціальної психології дозволяє ефективно здійснювати педагогічну діяльність.

Ключові слова: соціальна психологія, міжособистісні стосунки, спілкування, комунікація, соціальна перцепція, взаємодія, інтеракція.

Abstract

The discipline "Psychology of interpersonal relations" is a theoretical and practical basis for psychological training of applicants for higher education of the first (bachelor's) level. In order to successfully solve the tasks assigned to modern teachers, they must correctly build interpersonal relationships, organize joint practical activities of team members, develop a socio-psychological type of thinking.

The psychology of interpersonal relationships explores the peculiarities of human relationships with various subjects of the social environment, helps him to know more about himself, his social environment, to interact effectively with him. Knowledge of the basics of building the process of communication and interpersonal interaction in the group will create an optimal psychological climate in the workforce, to improve relationships between participants in the educational process. The integrity and scientificity of the proposed course is ensured by considering the basic laws of communication, factors of successful communication, the basic laws of social perception, the peculiarities of interactions and acquaintance with effective communication techniques of educators and children of different ages and their parents.

Understanding the peculiarities of the relationship between the individual and society, socio-psychological problems of socialization of the individual, communication as a phenomenon of social psychology allows for effective pedagogical activities.

Key words: social psychology, interpersonal relations, communication, communication, social perception, interaction.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка 53 Соціальні та поведінкові науки 23 Соціальна робота	Вибіркова
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <u>підготовка проекту</u>	Спеціальність 012 Дошкільна освіта 013 Початкова освіта 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) 014.02 Середня освіта (Мова і література англійська, німецька) 014.03 Середня освіта (Історія) 014.04 Середня освіта (Математика та фізика) 014.11 Середня освіта (Фізична культура) 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) 053 Психологія 231 Соціальна робота	<i>Рік підготовки:</i>
		1-й
<i>Семестр</i>		
2-й		
Загальна кількість годин – 150 год.		<i>Лекції</i>
Тижневих годин для денної форми навчання: I семестр: аудиторних – 1,5 год. самостійної роботи студента – 6,8 год.	Ступінь бакалавра	10 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>
		16 год.
		<i>Самостійна робота</i>
		124 год.
		Вид контролю: залік

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 150 год: 26 год – аудиторні заняття, 124 год – самостійна робота (17% / 83%)

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

Мета курсу: надати уявлення щодо основних психологічних теорій міжособистісних стосунків та їх практичного застосування в професійному та особистому житті; формування уявлень про психологічні закономірності, етапи, умови і критерії успішного спілкування та міжособистісних стосунків.

Завдання курсу:

- розглянути основні поняття психології міжособистісних стосунків;
- надати загальну характеристику типам спілкування; вивчити комунікативні бар'єри та засоби їх подолання;
- вивчити засоби уникання контакту та чинники їх виникнення;
- розглянути види психологічного впливу, типи маніпуляцій та стратегії захисту від них;
- надати уявлення про психологію чоловіка і жінки та їх взаємостосунків.

Передумови для вивчення дисципліни. Психологія (загальна, вікова).
Навчальна дисципліна складається з 5-ти кредитів.

012 Дошкільна освіта

Програмні результати навчання:

ПРН-1 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПРН-2. Бути знайомим з ознаками булінгу. Вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому.

ПРН-3. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

Згідно з вимогами ОПП студент оволодіває такими *компетентностями*:

I. Загальнопредметні:

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

II. Фахові:

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами

013 Початкова освіта

Програмні результати навчання:

ПРН-1. Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПРН-2. Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки

здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

ПРН-3. Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

Згідно з вимогами ОПШ студент оволодіває такими *компетентностями*:

I. Загальнопредметні:

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

II. Спеціальні (фахові):

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Програмні результати навчання:

ПРН 1 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ПРН 2 Володіння української мовою на високому рівні й здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціокультурних явищ.

ПРН-3. Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини

Згідно з вимогами ОПШ студент оволодіває такими *компетентностями*:

I. Загальнопредметні:

ЗК-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

II. Фахові:

ФК-8. Володіння професійними якостями вчителя і філолога.

ФК-6. Здатність до професійного удосконалення, підвищення кваліфікації.

014 Середня освіта (Фізична культура)

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Знає біологічні, соціальні, психологічні та інші чинники збереження здоров'я.

ПРН 2. Знає біологічні, соціальні, психологічні, духовні чинники, що обумовлюють значущість професії фахівця в галузі фізичного виховання та спорту.

ПРН 3. Здатний аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів і гуманістичних ідеалів, розуміння концепції сталого розвитку людства.

Згідно з вимогами ОПШ студент оволодіває такими *компетентностями*:

I. Загальнопредметні:

ЗК 1. Здатність діяти етично, соціально відповідально та свідомо.

ЗК 4. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність вільно спілкуватися державною мовою (усно та письмово).

II. Фахові:

ФК 4. Здатність аналізувати особливості сприйняття та засвоєння учнями навчальної інформації з метою прогнозу ефективності та корекції освітнього процесу з фізичного виховання.

ФК 14. Здатність здійснювати пошук, аналіз і оцінку інформації, у т.ч. за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, необхідних для постановки і вирішення професійних завдань, професійного та особистісного розвитку.

014.03 Середня освіта (Історія)

Програмні результати навчання:

ПРН 1 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ПРН-2. Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.

ПРН 3. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Згідно з вимогами ОПП студент оволодіває такими *компетентностями*:

I. Загальнопредметні:

ЗК 3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

II. Фахові:

ФК 4. Здатність аналізувати особливості сприйняття та засвоєння учнями навчальної інформації з метою прогнозу ефективності та корекції навчально-виховного процесу.

ФК 18. Здатність брати на себе відповідальність, бути активним у прийнятті рішень, суспільному житті, урегулюванні конфліктів ненасильницьким чином, функціонуванні та розвитку демократичних інститутів суспільства.

053 Психологія

Програмні результати навчання:

ПР 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР 3. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Згідно з вимогами ОПП студент оволодіває такими *компетентностями*:

I. Загальнопредметні:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 5. Здатність бути критичним і самокритичним.

II. Фахові:

СК 3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК 4. Здатність самостійно збирати та критично опрацювати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК 7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

231 Соціальна робота

Програмні результати навчання:

ПРН-10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

ПРН-11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.

ПРН-21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

Згідно з вимогами ОПП студент оволодіває такими *компетентностями*:

I. Загальнопредметні:

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

II. Фахові:

ФК-4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.

ФК-15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

ФК-31. Готовність до врахування особливостей життєдіяльності різних національних, статевовікових та соціально-класових груп як об'єктів соціально-педагогічної діяльності.

10. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

11. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.); презентація лекцій, ділові, рольові, ситуативні ігри, навчальний тренінг.

12. Рекомендована література Базова література

Базова література

1. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : навч. посібник. К: Академвидав, 2010. 448 с. // https://pidru4niki.com/1584072039084/psihologiya/sotsialna_psihologiya
2. Психологія : навч. посіб. / Іван Русинка. 2-ге вид., переробл. і доповн. К.: Знання, 2011. 407 с. // <https://pidru4niki.com/1584072040469/psihologiya/psihologiya>
3. Психологія спілкування: навч. посіб. / [Л. О. Савенкова, В. В. Сгадова, Л. Л. Борисенко та ін.]; за заг. ред. Л. О. Савенкової. К. : КНЕУ, 2015. 309 с. // [Психологія спілкування - Навчальні матеріали онлайн \(pidru4niki.com\)](https://pidru4niki.com/1584072040469/psihologiya/psihologiya)
4. Соціальна психологія. Хрестоматія : навчальний посібник / Ю.О. Бабаян. Миколаїв: Іліон, 2018. 304 с. <http://dspace.mdu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/254/1/%D0%91%D0%B0%D0%B1%D0%B0%D1%8F%D0%BD%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.%20%D0%A5%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%82%D1%96%D1%8F.pdf>
5. Сугестивні технології маніпулятивного впливу : навч. посіб. / [В.М.Петрик, М.М.Присяжнюк, Л.Ф.Компанцева, Є.Д.Скулиш, О.Д.Бойко, В.В.Остроухов]; за заг. ред. Є.Д.Скулиша. К. : Наук.-вид. відділ НА СБ України, 2010. 248 с. https://pidru4niki.com/19790213/psihologiya/sugestivni_tehnologiyi_manipulyativnogo_vplivu
6. Філоненко М. М. Психологія спілкування. Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 224 с. https://pidru4niki.com/19991130/psihologiya/psihologiya_spilkuvannya

Допоміжна література

7. Андреева Г. М. Социальная психология / Г.М. Андреева. – М.: Аспект Пресс, 1996. – 376 с.
8. Ануфрієва Н. М. Соціальна психологія : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Н. М. Ануфрієва, Т. М. Зелінська, Н. О. Єрмакова. – К. : Каравела, 2010. – 216 с.
9. Аронсон Э. Общественное животное. Введение в социальную психологию / Э. Аронсон. – СПб.: Прайм Евроникс, 2006. – 416 с.
10. Варій М.Й. Психологія особистості: навч. пос. – К.: Центр навчальної літератури, 2008. – 592 с.

11. Власова О. І. Соціальна психологія організацій та управління : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. І. Власова, Ю. В. Никоненко. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 398 с.
12. Волянська О. В. Соціальна психологія : навч. посіб. / О. В. Волянська, А. М. Ніколаєвська. – К. : Знання, 2008. – 275 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
13. Гапон Н. П. Соціальна психологія : навч. посіб. / Н.П. Гапон. – Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 368 с.
14. Коваленко А.Б. Соціальна психологія : підручник / А.Б. Коваленко, М.Н. Корнев. – К., 2006. – 304 с.
15. Козляковський П.А. Соціологія. Соціальна психологія [Текст] : навчальний посібник / П. А. Козляковський, А. П. Козляковський. – 3-те вид., доп. і перероб. – Миколаїв : Дизайн і поліграфія, 2012. – 656 с.
16. Коломинский Я. Л. Психология взаимоотношений в малых группах: общение и возрастные особенности / Я.Л. Коломинский. – Минск: Изд-во БГУ, 1976. – 350 с.
17. Кричевский Р. Л. Социальная психология малых групп : уч. пособие для вузов / Р.Л. Кричевский, Е.М. Дубовская. – М.: Аспект Пресс, 2001. – 318 с.
18. Майерс Д. Социальная психология / Д. Майерс. – СПб.: Питер Ком, 2004.– 688 с.
19. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підр. / В.В. Москаленко. – [вид. 2-ге, випр. та доп.].– К.: Центр навчальної літератури, 2008.– 688с.
20. Ойстер К. Социальная психология групп / К. Ойстер. – М.: Олма-Пресс, 2006.– 214 с.
21. Пайнс Э. Практикум по социальной психологии / Э. Пайнс, К. Маслач. – СПб.: Питер Ком, 2000. – 380с.
22. Робер М. Психология индивида и группы / М. Робер, Ф. Тильман. – М.: Прогресс, 1998.– 256 с.
23. Хьелл Л. Теории личности / Л. Хьелл, Д. Зиглер – СПб.: Питер, 2007. – 607 с.
24. Циба В. Т. Соціальна психологія : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. Т. Циба, Ю. Ж. Шайгородський. – Полтава : Дивосвіт, 2009. – 335 с.
25. Чалдини Р. Социальное влияние / Р. Чалдини. – СПб.: Питер Ком, 1998.– 338 с.
26. Шибутани Т. Социальная психология / Т. Шибутани. – Ростов н/Д: Феникс, 1998. – 544 с.

Інформаційні ресурси

1. [http:// studfile.net](http://studfile.net)
2. <http://pidruchniki.ws>
3. <http://studentam.net.ua/>
4. [http:// www.klex.ru](http://www.klex.ru)
5. <http://dspace.pnpu.edu.ua>